

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การขับเคลื่อนแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน

๑. สถานการณ์

จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรของประเทศไทย ปี ๒๕๕๓ เนื้อที่ประเทศไทยประมาณ ๓๒๐.๖๙ ล้านไร่ เมื่อจำแนกตามประเภทการใช้ที่ดิน พบว่าเป็นเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร ๑๕๒.๓๓ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๕๐ รองลงมาคือ เนื้อที่ป่าไม้ ๑๐๗.๒๔ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๔๔ และเนื้อที่นอกการเกษตร ๖๑.๑๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๐๖

ในพื้นที่ดังกล่าวโดยเฉพาะเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร ๑๕๒.๓๓ ล้านไร่ พบว่า เป็นที่นา ๗๑.๘๘ ล้านไร่ ที่พืชไร่ ๓๒.๐๖ ล้านไร่ ที่ไม้ผลและไม้ยืนต้น ๓๓.๒๑ ล้านไร่ ที่สวนผัก ไม้ดอก และทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์รวม ๒.๔๙ ล้านไร่ ที่ทำการเกษตรอื่นๆ ๕.๕๓ ล้านไร่ ที่รกร้าง ๒.๘๘ ล้านไร่ และที่อาศัย ๔.๒๘ ล้านไร่

กรมพัฒนาที่ดินถูกจัดตั้งขึ้นในปี ๒๕๐๖ มีภารกิจเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรม การสำรวจและจำแนกดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ และการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการให้บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ข้อมูลดิน และการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน และได้มีการปรับเพิ่มภารกิจตามพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบด้วย การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน การควบคุมการใช้ที่ดินบริเวณที่มีการใช้หรือทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารเคมีหรือวัตถุอันตราย การผลิตแผนที่ภาพถ่าย และการทำสำมะโนที่ดิน

ผลการดำเนินงานด้านการวางแผนการใช้ที่ดินและการสำรวจและจำแนกดิน คือ จัดทำข้อมูลดินทั่วประเทศ และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจัดทำแผนการใช้ที่ดินในระดับต่างๆ เช่น การกำหนดเขตการใช้ที่ดินระดับตำบล ดำเนินการไปแล้ว ๔,๕๔๔ ตำบล การวางแผนการใช้ที่ดินระดับลุ่มน้ำสาขาดำเนินการไปแล้ว ๑๓๕ ลุ่มน้ำสาขา และการจัดทำเขตการใช้ที่ดินตามความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ ดำเนินการไปแล้ว ๑๕ ชนิดพืช สำหรับผลการดำเนินการด้านกฎหมายตามพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน คณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดิน และออกระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขเกี่ยวกับการวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดินเป็นการเฉพาะราย การบริการแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่เฉพาะราย และการปรับปรุงดิน หรือที่ดิน หรือการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นการเฉพาะราย

ดังนั้น การจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับต่างๆ ให้แล้วเสร็จทั่วประเทศ จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ พร้อมทั้งประกาศใช้เป็นลำดับแรก จากนั้นจึงขับเคลื่อนให้หน่วยงานต่างๆ นำแผนการใช้ที่ดินดังกล่าวในการวางแผนพัฒนาในพื้นที่ รวมทั้งใช้ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์เพื่อกำหนดมาตรการทางกฎหมาย เช่น การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินและการกำหนดเขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น ประกอบกับปัจจุบันเป็นช่วงที่ประเทศไทยต้องเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ กรมฯ จึงต้องเร่งดำเนินการปรับฐานข้อมูลดินให้เป็นปัจจุบัน และทันสมัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลฐานในการวางแผนการใช้ที่ดิน โดยเฉพาะการวางแผนการผลิตพืชเศรษฐกิจรายชนิดสินค้าตามกรอบที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินสำหรับใช้ในการวางแผนพัฒนาในพื้นที่ทั่วประเทศ

๒.๒ เพื่อส่งเสริมเกษตรกรนำแผนการใช้ที่ดินไปวางแผนพัฒนาพื้นที่ตนเองและสามารถทำการผลิตผลผลิตผลทางการเกษตรได้ตามความเหมาะสม

๓. เป้าหมาย

๓.๑ จัดทำแผนการใช้ที่ดินเพื่อการวางแผนพัฒนาในพื้นที่ ๑๑๙ กลุ่มน้ำสาขา ๒,๗๑๑ ตำบล และ ๒๕ ชนิดพืช

๓.๒ ส่งเสริมเกษตรกรการผลิตตามความเหมาะสมของดินไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐

๓.๓ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน

๓.๔ พัฒนาข้อมูลในเชิงพื้นที่

๓.๕ พัฒนาระบบการผลักดันแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ

๔. ตัวชี้วัด

๔.๑ ร้อยละความสำเร็จของการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน (ตำบล/กลุ่มน้ำสาขา/ชนิดพืช)

๔.๒ ร้อยละของพื้นที่เกษตรกรที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินตามศักยภาพของดิน

๕. กลยุทธ์

๕.๑ พัฒนาระบบฐานข้อมูลดินและการประยุกต์ใช้ข้อมูลดิน โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑) ปรับปรุงและพัฒนาแผนที่ภาพถ่ายออร์โธรีโอสให้ปัจจุบันและทันสมัย เพื่อใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น การสำรวจและวางแผนการใช้ที่ดิน การสำรวจและทำแผนที่ การวางแผนพัฒนาแหล่งน้ำ การออกแบบงานจัดหาระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และการจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยและภัยพิบัติ เป็นต้น รวมทั้งการให้บริการแก่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

๒) พัฒนาการสำรวจและจำแนกดินให้มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล มีความถูกต้องทันสมัย น่าเชื่อถือ และสะดวกต่อการนำไปใช้ประโยชน์

๓) ประยุกต์ใช้ข้อมูลดินร่วมกับข้อมูลอื่นๆ เช่น ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม ในการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้ที่ดิน รวมถึงประยุกต์ใช้เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานความร่วมมือกับต่างประเทศ

๕.๒ พัฒนาระบบการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน โดยเทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เพื่อผลักดันให้หน่วยงานนำไปใช้ในพื้นที่ โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑) จัดทำแผนการใช้ที่ดินแบบบูรณาการ โดยให้ชุมชน ท้องถิ่น เกษตรกร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน และให้มีการจัดทำข้อตกลงการทำงานร่วมกัน ด้านการพัฒนาส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดิน และทรัพยากรอื่นด้านการเกษตร เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชตามความเหมาะสมของดิน

๒) พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อเผยแพร่แผนการใช้ที่ดินให้สะดวกและง่ายต่อการนำไปใช้ประโยชน์

๕.๓ ผลักดัน พ.ร.บ.พัฒนาที่ดิน พ.ศ.๒๕๕๑ ผ่านภาคีเครือข่าย โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑) เร่งรัดการดำเนินการตามกฎหมายให้มีผลในทางปฏิบัติโดยเฉพาะการกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน การกำหนดเขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ และการประกาศกำหนดเขตสำรวจที่ดินและประกาศกำหนดเขตสำรวจการอนุรักษ์ดินและน้ำ รวมทั้งการกำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือ และเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้ครอบครองที่ดินตามความเหมาะสมจากการกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินหรือการกำหนดเขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ และการควบคุมการใช้ที่ดินในบริเวณที่มีการใช้หรือทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารเคมี

หรือวัตถุอื่นใดที่ทำให้ที่ดินของตนเองและ/หรือของผู้อื่นที่อยู่ใกล้เคียงเกิดความเสื่อมโทรมเสียหายต่อการใช้ประโยชน์ทางการเกษตร

๒) ซึ่แจงทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดินทุกระดับให้เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ตาม พ.ร.บ.พัฒนาที่ดิน พ.ศ.๒๕๕๑ และให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้กับหมอดินอาสาทั่วประเทศ รวมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน และประชาชนทั่วไปรับรู้และเข้าใจ พ.ร.บ.พัฒนาที่ดิน พ.ศ.๒๕๕๑ เพื่อให้มีผลในทางปฏิบัติ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การอนุรักษ์ดินและน้ำ

๑. สถานการณ์

จากสถานการณ์ทรัพยากรที่ดินพบว่า ประเทศไทยมีปัญหาความเสื่อมโทรมของดินที่มีสาเหตุทั้งที่เกิดจากธรรมชาติและเกิดจากการใช้ที่ดินที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตัวอย่างของปัญหา เช่น การชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ทั่วประเทศประมาณ ๑๐๘ ล้านไร่ และปัญหาที่เกิดจากสภาพธรรมชาติของดินร่วมกับการกระทำของมนุษย์ทำให้ดินมีสมบัติไม่เหมาะสมหรือเหมาะสมน้อยสำหรับการเพาะปลูกทางการเกษตร ถ้านำดินเหล่านี้มาใช้ประโยชน์จะไม่สามารถให้ผลผลิตหรือให้ผลผลิตต่ำ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงที่ดินที่มีข้อจำกัดต่อการใช้ประโยชน์ซึ่งเมื่อนำไปใช้แล้วจะเกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศอย่างรุนแรง เช่น ปัญหาดินเปรี้ยวจัดมีเนื้อที่ ๖,๒๓๙,๓๖๑ ไร่ ปัญหาดินอินทรีย์มีเนื้อที่ ๒๖๐,๑๐๙ ไร่ ปัญหาดินเค็มมีเนื้อที่ ๑๔,๓๙๓,๔๖๙ ไร่ ปัญหาดินทรายจัด มีเนื้อที่ ๑๒,๕๔๔,๒๙๓ ไร่ ปัญหาดินตื้นมีเนื้อที่ ๔๖,๐๙๐,๑๐๙ ไร่ และปัญหาพื้นที่สูงชัน หรือพื้นที่ภูเขาซึ่งเป็นข้อจำกัดในการนำไปใช้ประโยชน์มีเนื้อที่ ๙๖,๐๐๖,๙๘๔ ไร่ นอกจากนี้ยังมีปัญหาดินกรดมีเนื้อที่ ๙๕,๔๑๐,๕๙๑ ไร่ และปัญหาดินดานที่เกิดจากการใช้ที่ดินอย่างไม่เหมาะสมที่พบกระจุกกระจายในพื้นที่ปลูกพืชไร่และเครื่องจักรกลขนาดใหญ่

ผลการดำเนินงานตั้งแต่ปี ๒๕๐๖ ถึงปี ๒๕๕๔ รวม ๔๘ ปี ซึ่งเป็นช่วงสิ้นสุดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ กรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน โดยจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีกล ได้แก่ การปรับปรุงแปลงนาลักษณะต่างๆ การสร้างบ่อตักตะกอนดินและบ่อน้ำในไร่นา การทำคันดิน และการทำคันคูรับน้ำขอบเขา เป็นต้น และวิธีพืช โดยการรณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก สามารถแก้ไขปัญหการชะล้างพังทลายของดินได้ ๑๔.๖๕ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๕๖ ของพื้นที่ปัญหการชะล้างทั้งหมด สำหรับการปรับปรุงคุณภาพดิน เพื่อแก้ไขดินปัญหา ได้แก่ ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินเปรี้ยว ดำเนินการได้ ๑.๕๒๗ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๕๑ ของพื้นที่ที่มีปัญหา ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินเค็ม ดำเนินการได้ ๔.๙๖๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๔๘ ของพื้นที่ที่มีปัญหา และส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด ดำเนินการได้ ๐.๕๓ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๖ ของพื้นที่ที่มีปัญหา เป็นต้น

จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจะพบว่า มีปัญหาด้านทรัพยากรดินที่กรมพัฒนาที่ดินต้องดำเนินการแก้ไขอีกเป็นจำนวนมาก และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปัจจุบันปัญหาด้านทรัพยากรมีการเปลี่ยนแปลงและมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมของโลก ดังนั้น จึงต้องมีการปรับแนวทางและวิธีการดำเนินงานอนุรักษ์ดินและน้ำ ให้สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ โดยมีชุมชน ท้องถิ่น เกษตรกร ประชาชนในพื้นที่ และผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในทุกระดับเข้ามามีส่วนร่วมและให้ความสำคัญกับงานด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่เกษตรกรรม
- ๒.๒ เพื่อฟื้นฟูและปรับปรุงดินในพื้นที่เกษตรกรรม
- ๒.๓ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกร/ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ดินและน้ำ

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการป้องกันการชะล้างพังทลายของดินไม่น้อยกว่า ๑๐ ล้านไร่
- ๓.๒ พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการฟื้นฟูและปรับปรุงดินไม่น้อยกว่า ๘ ล้านไร่
- ๓.๓ เกษตรกรมีความพึงพอใจ ยอมรับ และเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ดินและน้ำไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
- ๓.๔ พัฒนาระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำและปรับปรุงบำรุงดิน

๔. ตัวชี้วัด

- ๔.๑ พื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- ๔.๒ พื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับการจัดการและฟื้นฟูทรัพยากรดิน

๕. กลยุทธ์

๕.๑ อนุรักษ์ ฟื้นฟู ปรับปรุงบำรุงดิน และพัฒนาฐานทรัพยากรดิน รวมทั้ง ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร และส่งเสริมการผลิตเกษตรแบบระบบปลอดภัยจากสารพิษ เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร เตรียมพร้อมและรับมือกับผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๕.๒ ส่งเสริมและพัฒนาภาคีเครือข่าย ให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยพัฒนาที่ดินในลักษณะของการจัดทำแปลงสาธิตกำหนดเป็นเขตพัฒนาที่ดิน บูรณาการงานพัฒนาที่ดิน ทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การพัฒนาแหล่งน้ำ การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีกลและวิธีพืช และการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อแก้ไขดินปัญหา ได้แก่ ดินเปรี้ยว ดินเค็ม และดินกรด เป็นต้น ตามสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรเห็นประโยชน์ของการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ปรับปรุงบำรุงดิน และพัฒนาทรัพยากรดิน ให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินทำการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีภาคีเครือข่าย ทั้งเกษตรกร ประชาชน ภาครัฐ และเอกชนที่อยู่ในพื้นที่ ให้มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนา

๕.๓ พัฒนาคือความร่วมมือ แลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญ ในด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ การฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรม ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ดิน

๑. สถานการณ์

การวิจัยเป็นกระบวนการที่นำไปสู่การสร้างสรรค์ เพื่อการนำประเทศไปสู่การพัฒนาและความเจริญ เนื่องจากการวิจัยเป็นกระบวนการพัฒนาหรือสร้างภูมิปัญญาใหม่ให้เกิดขึ้น เป็นการใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา และนำไปสู่ความยั่งยืน

กรมพัฒนาที่ดินเริ่มดำเนินการวิจัยและงานวิชาการด้านพัฒนาที่ดินมาตั้งแต่ปี ๒๕๐๖ ผลงานวิจัยและงานวิชาการมากมายได้กำหนดเป็นเทคโนโลยีถ่ายทอดสู่การปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาทรัพยากรดินและที่ดินมาอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาด้านทรัพยากรดินก็ยังคงมีอยู่และมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ เนื่องจากปัจจัยในหลายด้าน เช่น จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นทำให้มีการขยายพื้นที่เกษตรกรรม และมีการใช้ที่ดินที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก มีผลกระทบทำให้ปัญหาทรัพยากรมีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้แนวทางการวิจัยและงานวิชาการต้องปรับเปลี่ยนให้ทันกับสถานการณ์ดังกล่าว

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการตื่นตัวในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ทำให้เกิดแนวทางการวิจัยและงานวิชาการที่มีความทันสมัย และทันต่อสถานการณ์ของปัญหาที่เพิ่มขึ้น กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน โดยมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อขยายผลทางด้านข้อมูลด้านสมบัติของดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน การจัดการดิน รวมถึงการอนุรักษ์ดินและน้ำด้วยงานวิชาการแบบบูรณาการ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งจะทำให้ผลงานวิจัยและงานวิชาการ สามารถพัฒนาสู่เทคโนโลยีที่เหมาะสม และถ่ายทอดให้เกษตรกรนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ของตนเองได้ทันที

ผลงานที่ผ่านมารกรมพัฒนาที่ดินได้ทำการวิจัยและพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการของเกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์ที่ดินได้ระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การดำเนินงานของกรมพัฒนาที่ดินในอนาคต สามารถรองรับปัญหาการใช้ที่ดินที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และเพื่อเป็นการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กรมฯ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและแผนพัฒนาการเกษตร ด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต การจัดสรรสินค้าเกษตรและความมั่นคงทางอาหารอย่างเหมาะสม และด้านพัฒนาทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สมดุลและยั่งยืน จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องมีการกำหนดแนวทางการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ดินให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแผนทุกระดับ เพื่อให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพและสามารถถ่ายทอดไปสู่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อส่งเสริมการวิจัย สร้าง และพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาที่ดิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และผลิตภาพของสินค้าเกษตร ลดต้นทุนการผลิต

๒.๒ เพื่อส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินไปใช้ประโยชน์ในเชิงพื้นที่ สามารถถ่ายทอดสู่เกษตรกรได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และทันต่อสถานการณ์

๒.๓ เพื่อส่งเสริมระบบการทำงานด้านวิชาการให้เกิดการบูรณาการ การวิจัยแบบมีส่วนร่วม และเชื่อมโยงให้เห็นการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ พัฒนางานวิจัย สร้าง และพัฒนานวัตกรรม ปีละไม่น้อยกว่า ๒๐๐ โครงการ
- ๓.๒ เกษตรกรนำเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินไปใช้ประโยชน์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐
- ๓.๓ ส่งเสริมกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม/เครือข่าย
- ๓.๔ ผู้รับบริการมีความพึงพอใจ/ยอมรับต่อผลงานวิจัย/เทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน

๔. ตัวชี้วัด

๔.๑ ร้อยละความสำเร็จของโครงการวิจัยที่ผ่านคณะกรรมการกลั่นกรองงานวิชาการของกรมฯ และดำเนินการแล้วเสร็จตามแผน (ร้อยละ)

๔.๒ ระดับความสำเร็จในการพัฒนาระบบงานวิจัย

๕. กลยุทธ์

๕.๑ วิจัยและพัฒนางานวิชาการ และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ดิน และส่งเสริมให้ขยายผลไปสู่เกษตรกร

๑) ส่งเสริมการวิจัย สร้างและพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาที่ดิน สนับสนุนงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความมั่นคงทางอาหาร รวมทั้ง แลกเปลี่ยนการวิจัย และองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินกับสถาบัน หน่วยงานภายในประเทศและต่างประเทศ

๒) สร้างระบบการทำงานวิชาการ โดยการทําร่วมกันเชิงพื้นที่ มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก และพัฒนางานวิจัยให้เกษตรกร/ชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อเชื่อมโยงให้การทำงานมีประสิทธิภาพ

๓) พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ การจัดการทรัพยากรที่ดิน เทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน และเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ให้ครบถ้วน ทันสมัย และนำผลงานวิจัยถ่ายทอดไปสู่เกษตรกรให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

๔) ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาต่อยอดทางด้านวิชาการ

๕) สร้างเครือข่ายการถ่ายทอดองค์ความรู้ และส่งเสริมการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เชิงรุกด้านการพัฒนาที่ดินให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งสร้างเครือข่ายด้านการวิจัย และพัฒนานวัตกรรมกับสถาบันหน่วยงานภายในประเทศและต่างประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างและพัฒนาภาคีเครือข่ายพัฒนาที่ดิน

๑. สถานการณ์

เครือข่ายมีความจำเป็นและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาและปรับปรุงระบบการทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายการดำเนินงาน ประโยชน์เฉพาะหน้าของเครือข่ายเห็นได้จากผลงานที่สมาชิกกลุ่มต่างๆ ดำเนินการ ส่วนประโยชน์ระยะยาวจะบังเกิดในรูปของควมมีประสิทธิภาพของการวิจัยและพัฒนาการถ่ายทอดวิธีการทำงาน ซึ่งเครือข่ายในการพัฒนามีประโยชน์หลายประการ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ สมาชิก และกิจกรรมของเครือข่าย การที่เครือข่ายดำรงอยู่ได้ก็ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เพื่อเป็นศูนย์รวมของการสนับสนุน เพื่อให้เกิดประโยชน์จากการมีประสบการณ์แตกต่างกัน เพื่อเป็นช่องทางสำหรับแหล่งทุน เครือข่ายเป็นเวทีในการเจรจาต่อรองกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆ

สำหรับกรมพัฒนาที่ดินส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเครือข่ายด้วยเป้าหมายหลัก ๒ ประการ คือ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและสนับสนุนการเสริมสร้างอำนาจแก่ประชาชน และเพื่อเป็นช่องทางสำหรับการให้บริการแก่ประชาชน ประกอบกับแนวนโยบายรัฐบาลให้ภาคประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมดูแลทรัพยากรธรรมชาติท้องถิ่นของตนเอง กรมพัฒนาที่ดินจึงได้มีการจัดตั้งหมอดินอาสาประจำหมู่บ้านทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนของกรมฯ ในการขับเคลื่อนพัฒนาให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็ง และมีการพัฒนาอบรมให้้องค์ความรู้แก่หมอดินอาสาอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันมีจำนวนหมอดินอาสาจำนวน ๘๑,๕๔๓ คนทั่วประเทศ รวมทั้งยุวมอดิน ๗,๕๕๓ คน ครูเกษตรกร ๙๖๑ คน จากโรงเรียนเกษตรกรอินทรีย์รวม ๙๔๒ โรงเรียน และจากนโยบายของกรมฯ ในการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร/เกษตรกรอินทรีย์ โดยมีเป้าหมายหลักในการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตภาคการเกษตรเคมีเป็นระบบเกษตรที่ลดการพึ่งพาปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง จึงส่งผลให้เกิดกลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร จำนวน ๗๓,๓๙๙ กลุ่มขึ้น เป็นเกษตรกรกว่า ๓.๖๕ ล้านคนทั่วประเทศ ปัจจุบันมีการพัฒนาต่อยอดกลุ่มดังกล่าวเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ จำนวน ๔๑๗ กลุ่ม

จากสถานการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเครือข่ายมีความจำเป็นและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการพัฒนาที่ดิน ดังนั้น จึงควรมีการพัฒนาเครือข่ายที่มีอยู่เดิมให้เข้มแข็งและมีการสร้างเครือข่ายเพิ่มเติม โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งต่อไปจะเป็นภาคีเครือข่ายที่สำคัญในการผลักดันให้มีการนำองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ สร้างเครือข่ายหมอดินอาสาและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และนำไปใช้ประโยชน์ตลอดจนพัฒนาต่อยอด

๒.๒ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งชุมชนเมือง และชนบทให้เกิดความเข้มแข็ง เพื่อรองรับการพัฒนาที่ดิน เสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ที่ดิน และรักษาสภาพแวดล้อมอย่างเกื้อกูลกัน โดยให้หมอดินอาสาเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาที่ดินในชุมชนอย่างทั่วถึง

๒.๓ เพื่อพัฒนาวิทยากรระดับพื้นที่ของกรมฯ วิทยากรหมอดิน เพื่อสร้างเครือข่ายการถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน

๒.๔ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ สร้างและพัฒนาต่อยอดภาคีเครือข่ายพัฒนาที่ดิน ๘๑,๕๔๓ ราย ให้เข้มแข็งและยั่งยืน
- ๓.๒ ส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาที่ดินให้มีศักยภาพไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
- ๓.๓ เครือข่ายพัฒนาที่ดินพึงพอใจในการส่งเสริมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
- ๓.๔ พัฒนาระบบการถ่ายทอด/สื่อสาร

๔. ตัวชี้วัด

- ๔.๑ ร้อยละของหมอดินอาสาและกลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ที่ได้รับการพัฒนาและมีกิจกรรมต่อเนื่อง
- ๔.๒ จำนวนกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

๕. กลยุทธ์

- ๕.๑ พัฒนาเครือข่ายหมอดินอาสาให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้การพัฒนาที่ดิน
 - ๑) สร้างเครือข่ายหมอดินอาสาและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และนำไปใช้ประโยชน์ ตลอดจนพัฒนาต่อยอด
 - ๒) พัฒนาวิทยากรระดับพื้นที่ของกรมฯ วิทยากรหมอดิน เพื่อสร้างเครือข่ายการถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน
 - ๓) พัฒนางค์ความรู้ของหมอดินอาสา และส่งเสริมการถ่ายทอดองค์ความรู้ของหมอดินอาสา ด้านการพัฒนาที่ดินสู่เกษตรกรในวงกว้าง และเผยแพร่ความสำเร็จสู่นานาชาติ
 - ๔) สร้างและพัฒนาศูนย์ถ่ายทอดการพัฒนาที่ดิน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาที่ดินด้านต่างๆ
- ๕.๒ พัฒนาเครือข่ายองค์กรต่างๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือด้านการพัฒนาที่ดิน
- ๕.๓ สร้างความตระหนักและความเข้าใจในการใช้ทรัพยากรดินให้กับประชาชนทั่วไป เพื่อการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาองค์กร

๑. สถานการณ์

การเปลี่ยนแปลงของโลกในอดีตที่ผ่านมา มีการพัฒนาความเจริญอย่างต่อเนื่อง และปัจจุบันเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีและการสื่อสารใหม่ที่ทำให้โลกมีความทันสมัยมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากร ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงช่วงอายุและขนาดการเติบโตของประชากร การเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตที่ปรับเปลี่ยนจากภาคเกษตรมาเป็นภาคอุตสาหกรรม การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของการบริโภคและลักษณะของกลุ่มผู้บริโภค และปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเกิดจากการขาดการปรับสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรอย่างเหมาะสม และการเปลี่ยนแปลงในสภาพอุณหภูมิและอากาศของโลก อันเป็นผลมาจากภาวะเรือนกระจกและชั้นโอโซนในบรรยากาศของโลกถูกทำลาย

จากสภาพแวดล้อมต่างๆ ของโลกที่มีความซับซ้อนและภัยคุกคามซ่อนแฝงอยู่มากขึ้น องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนจึงจำเป็นต้องมีการเตรียมการเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนของสภาพแวดล้อมของโลกอนาคต โดยเฉพาะการคาดการณ์สิ่งที่จะอาจเกิดขึ้นในอนาคตและลดความเสี่ยงอันจะทำให้สามารถควบคุมทิศทางและผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นภายในองค์กร ทำให้องค์กรของตนประสบความสำเร็จและรักษาความอยู่รอดได้ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

กรมพัฒนาที่ดินได้มีการปรับปรุงการทำงานและยกระดับการบริหารจัดการในช่วงของการเปลี่ยนแปลงมาตลอดตามการพัฒนาระบบราชการ โดยนำเทคนิคและเครื่องมือบริหารจัดการสมัยใหม่มาใช้อย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการบริหารแผนงานและงบประมาณ การบริหารทรัพยากรบุคคล และการบริหารจัดการระบบการทำงาน เช่น การลดขั้นตอนและลดระยะเวลาการปฏิบัติราชการ การประเมินผลการปฏิบัติราชการ การจัดทำข้อเสนอการเปลี่ยนแปลง และการประเมินผลรายบุคคล เป็นต้น เพื่อให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาที่ดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อปรับปรุงระบบการทำงานและยกระดับการบริหารจัดการของหน่วยงานด้านการพัฒนาที่ดินให้มีประสิทธิภาพรองรับการเปลี่ยนแปลงของระบบราชการและปัจจัยแวดล้อม

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ บริหารแผนงาน/งบประมาณอย่างมีบูรณาการ
- ๓.๒ พัฒนาประสิทธิภาพในการสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์/เทคโนโลยี
- ๓.๓ ส่งเสริมกระบวนการจัดการความรู้
- ๓.๔ สร้างและพัฒนาระบบติดตามและประเมินผล
- ๓.๕ มีมาตรฐานการปฏิบัติงาน
- ๓.๖ พัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคล
- ๓.๗ พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐตามเกณฑ์มาตรฐาน
- ๓.๘ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูล
- ๓.๙ พัฒนาระบบการบริหารงานองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล

๔. ตัวชี้วัด

- ๔.๑ ระดับความสำเร็จของการบริหารแผนงาน/งบประมาณอย่างบูรณาการ
- ๔.๒ ระดับความสำเร็จของการให้การสนับสนุนเครื่องมือ/อุปกรณ์/เทคโนโลยี
- ๔.๓ ร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักความสำเร็จจากผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผนการจัดการความรู้
อย่างน้อย ๓ องค์ความรู้
- ๔.๔ ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบติดตามและประเมินผล
- ๔.๕ จำนวนคู่มือการปฏิบัติงานที่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
- ๔.๖ ร้อยละของบุคลากรในหน่วยงานที่ได้รับการพัฒนาอย่างน้อย ๒ เรื่อง/คน/ปี
- ๔.๗ ร้อยละของบุคลากรในหน่วยงานได้จัดทำตัวชี้วัดรายบุคคลแล้วเสร็จและจัดส่งกองแผนงานภายใน
ระยะเวลาที่กำหนด
- ๔.๘ ระดับความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ
- ๔.๙ ร้อยละความสำเร็จของการพัฒนาและจัดการระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ
- ๔.๑๐ ระดับความสำเร็จของการจัดทำข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความโปร่งใส
- ๔.๑๑ ระดับความสำเร็จของการสร้างมาตรฐานความโปร่งใส
- ๔.๑๒ จำนวนกิจกรรมที่รณรงค์และส่งเสริมให้ข้าราชการประพฤติปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม
ข้าราชการพลเรือน

๕. กลยุทธ์

พัฒนาระบบการบริหารจัดการสู่องค์กรที่มีสมรรถนะสูง โดยให้ความรู้และส่งเสริมบุคลากร
ทุกระดับให้ความสำคัญกับการปฏิบัติราชการที่มุ่งเน้นให้นางองค์กรเป็นไปอย่างมีวิสัยทัศน์ มีความรับผิดชอบ
ต่อสังคม ให้ความสำคัญกับประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ปรับปรุงระบบบริหารจัดการให้มีความ
ยืดหยุ่นคล่องตัว ส่งเสริมให้ข้าราชการพัฒนาตนเอง มีความคิดริเริ่มและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตัดสินใจโดยอาศัย
ข้อมูลสารสนเทศอย่างแท้จริง และทำงานมุ่งเน้นผลลัพธ์เป็นสำคัญ โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๕.๑ พัฒนาระบบแผนงานและงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ โดยดำเนินการ

๕.๑.๑ กำหนดกฎเกณฑ์กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติงาน โดยมีการกำหนดทิศทาง
การทำงานที่ชัดเจน และสื่อสารไปยังบุคลากรให้ยอมรับและร่วมมือในการดำเนินการให้บรรลุผลตามทิศทาง
ที่กำหนด โดยการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด และมีประสิทธิผลตามหลักธรรมาภิบาล
ของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี รวมทั้งมีการวางแผนยุทธศาสตร์โดยจัดทำแผนปฏิบัติการ ๔ ปี
และแผนปฏิบัติการประจำปีที่สุดคล้องกับแผนบริหารราชการแผ่นดิน และแผนปฏิบัติการของกระทรวงฯ
และถ่ายทอดแผนไปสู่การปฏิบัติ โดยจัดให้มีการทบทวนยุทธศาสตร์ขององค์กรเมื่อสถานการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป
เพื่อเตรียมความพร้อมกับสิ่งที่จะเกิดขึ้น

๕.๑.๒ การจัดทำแผนงานและงบประมาณอย่างบูรณาการ โดยการจัดประชุมผู้เกี่ยวข้อง
การจัดทำงบประมาณ และส่วนงานที่ต้องใช้งบประมาณ รวมทั้งมีการส่งเสริมความรู้ให้แก่บุคลากรภายในกรม
เพื่อทำความเข้าใจเรื่องการจัดสรรงบประมาณ เพื่อแสดงถึงความโปร่งใส และตรวจสอบได้ของผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้ง
มีจัดทำข้อตกลงการทำงานโดยจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการเพื่อการรับมอบนโยบาย แผนงาน
และงบประมาณจากผู้บริหาร เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง และมีการตรวจติดตามผลความสำเร็จของการใช้

งบประมาณ และประเมินความเสี่ยง เพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามแผน

๕.๒ สนับสนุนและส่งเสริมการติดตามและประเมินผลการทำงาน ทั้งจากหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก โดยให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการตรวจติดตามและประเมินผลแนะนำวิธีการ มาตรฐานการติดตามแก่ผู้ปฏิบัติงาน ให้เข้าใจถึงวิธีการการติดตามและประเมินผล และส่งเสริมให้ทุกหน่วยงานมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน และให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผล เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาการทำงานของตนเอง รวมทั้งควรสนับสนุนให้มีการประเมินผลจากหน่วยงานภายนอก เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรให้เกิดความโปร่งใส และตรวจสอบได้

๕.๓ พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เครือข่าย และระบบฐานข้อมูลให้มีความเป็นสากล (Universal Design) สามารถเชื่อมโยงหรือค้นหาข้อมูลให้ครอบคลุมหน่วยงานของกรม ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยให้ความสำคัญในเรื่องของเทคโนโลยี อุปกรณ์ การจัดเก็บข้อมูล การทำงานของผู้ปฏิบัติงาน และพัฒนาระบบงานสนับสนุนของกรมฯ โดยการจัดอบรมเพิ่มความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่บุคลากรภายในกรมให้มีความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี และสร้างความตระหนักเรื่องความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ (Information Security Awareness)

๕.๔ ส่งเสริมพัฒนาการจัดการความรู้ในองค์กร โดยสร้างกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing) เพื่อให้บุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ ในองค์ความรู้ต่างๆ ที่มีความสำคัญในงานพัฒนาที่ดินได้ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติงานซึ่งกันและกัน รวมทั้งดำเนินการสกัดความรู้แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) และเทคนิคของแต่ละองค์ความรู้ จัดเก็บเป็นคลังความรู้ขององค์กร เพื่อให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ใช้เป็นฐานความรู้

๕.๕ พัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล โดยมีแนวทางการดำเนินการดังนี้

๕.๕.๑ พัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลตามหลักสมรรถนะ โดยกำหนดให้มีการทบทวนและปรับปรุงแบบบรรยายลักษณะงาน (JD : Job Description) แต่ละตำแหน่งทุกตำแหน่ง จากการวิเคราะห์ภารกิจของแต่ละหน่วยงานในปัจจุบันให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ภารกิจและหน้าที่ของกรมฯ ซึ่งต้องมีการกำหนดความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นในงาน เพื่อเป็นการกำหนดทิศทาง แนวทางการทำงานและเป็นการสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานในแต่ละสายงาน

๕.๕.๒ เพิ่มทักษะของบุคลากรด้านภาษาต่างประเทศ เพื่อรองรับงานวิชาการและการศึกษาต่อต่างประเทศ รวมทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษากลางในการสื่อสาร โดยสนับสนุนให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเอง และให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหน่วยงาน รวมทั้งนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) เข้ามาเพิ่มช่องทางการเรียนรู้ให้กับบุคลากร

๕.๖ สร้างระบบและกระบวนการทำงานอย่างมีบูรณาการ โดยการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อใช้เป็นมาตรฐานการปฏิบัติงานในหน่วยงาน เพื่อแสดงให้เห็นระบบการทำงาน (Work flow) ที่เชื่อมโยงกันในแต่ละกระบวนการงานเพื่อลดปัญหาความซ้ำซ้อนของงานและเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการทำงาน ด้านการพัฒนาที่ดินอย่างเป็นระบบ ทั้งมีการบูรณาการงานร่วมกันกับหน่วยงานภายในและภายนอกกรมฯ

๕.๗ ส่งเสริมให้มีการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตลอดจนส่งเสริมให้มีการดำเนินการตามประมวลจริยธรรมข้าราชการ